

Skolverket
Att: Cecilia Sandberg

Yttrande över förslaget Nationella målsättningar, delmål och indikatorer

Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) har inbjudits av skolmyndigheterna att lämna synpunkter på förslaget Nationella målsättningar, delmål och indikatorer. SUHF uppskattar möjligheten att lämna synpunkter som ett led i myndigheternas arbete med att färdigställa förslaget inför slutredovisning till regeringen 2020-08-28.

Yttrandet har beretts av SUHF:s arbetsgrupp för lärarutbildning. Synpunkter har inhämtats från Lärarutbildningskonventet (underlag har inkommit från sex lärosäten).

I regeringsuppdraget ingår att skolmyndigheterna ska 1) föreslå nationella målsättningar, delmål och indikatorer, 2) sammanställa framgångsfaktorer för effektiv skolutveckling samt 3) föreslå innehåll i framtida statlig dialog med skolhuvudmännen.

Regeringsuppdraget anger att skolmyndigheterna ska ta utgångspunkt i av regeringen sedan tidigare beslutade nationella målsättningar och i Skolkommisionens betänkande Samling för skolan (SOU 2016:38).

SUHF är positivt till att det inrättas ett nationellt kvalitetsystem för skolväsendet. SUHF delar utgångspunkten att de nationella målsättningarna ska komplettera skolans nationella styrdokument genom att vara formulerade som förbättringsmål. Det finns emellertid vissa frågetecken kring hur uppföljningen ska gå till som skulle kunna adresseras tydligare i förslaget.

Gällande 1) *nationella målsättningar, delmål och indikatorer* har skolmyndigheterna dels föreslagit omformuleringar av vissa målsättningar jämfört med de beslutade målsättningarna, dels kompletterat med målsättningar för de skolformer för vilka sådana ursprungligen saknades. SUHF saknar en motivering till varför vissa målsättningar har omformulerats, men delar bedömningen att nationella målsättningar bör finnas för samtliga skolformer.

I förhållande till 2) *sammanställningen av framgångsfaktorer för effektiv skolutveckling* noterar SUHF att regeringsuppdraget slår fast att sammanställningen ska baseras på en analys av forskning och beprövad erfarenhet. SUHF saknar motiveringar till de framgångsfaktorer som presenteras i förslaget. SUHF noterar den begränsade tid skolmyndigheterna har haft till sitt förfogande men finner det problematiskt att sammanställningen inte föregås av någon (explicit) analys eftersom det försvårar möjligheten att värdera framgångsfaktorerna.

Det är vidare SUHF:s bedömning att centrala framgångsfaktorer saknas. Forskning och erfarenheter från hälso- och sjukvårdssektorn visar att den kliniska verksamheten stärks

genom samverkan med lärosätena. Ett långsiktigt samarbete mellan skolhuvudmän och lärosäten inom den verksamhetsförlagda utbildningen i lärar- och förskolläraryrkesprogrammen och det kommande professionsprogrammet, genom till exempel förenade anställningar och praktikinriktad forskning, är viktiga framgångsfaktorer som bör synliggöras i skolmyndigheternas sammanställning.

I relation till framgångsfaktor 5 (Skapa en organisation och kultur som främjar kompetensbyggande, kunskap och lärande) föreslås att huvudmän och rektorer ska skapa strukturer och förutsättningar för att "erfarenheter ska kunna utvecklas till beprövad erfarenhet och för att relevanta forskningsresultat ska kunna användas". Ytterligare en arbetsprocess som föreslås underbygga den aktuella framgångsfaktorn är att personalen i skolan "bidrar till att erfarenheter utvecklas till beprövad erfarenhet och till att relevanta forskningsresultat används för att utveckla undervisningen och verksamheten". SUHF delar uppfattningen att detta är centrala arbetsprocesser, men erfar att det behövs en mer nyanserad syn på forskningens roll. För att etablera utbildning på vetenskaplig grund, i enlighet med skollagens krav, krävs mer än att lärare "använder" forskningsresultat. Det är också centralt att lärare ges möjlighet att formulera forskningsfrågor och vara delaktiga i forsknings- och skolutvecklingsmiljöer i samverkan med lärosätena. Även lärarnas långsiktiga karriärutveckling genom deltagande i professionsprogram och genom fortsatta studier vid universitet och högskolor bidrar till en skola på vetenskaplig grund.

SUHF vill också betona vikten av samverkan mellan skolhuvudmän och lärosäten i relation till 3) *innehållet i den framtida dialogen mellan staten och skolhuvudmännen*. SUHF delar skolmyndigheternas bedömning att eventuella erbjudanden om statliga stödinsatser efter dialogerna ska vara frivilliga, liksom att det är centralt att skolhuvudmännen ges förtroende och mandat att själva formulera utmaningar och utvecklingsbehov. Härvidlag fyller samverkan med lärosätena en central funktion.

Avslutningsvis vill SUHF kommentera synen på lärarrollen i förslaget. Det är positivt att lärarnas centrala roll för undervisningens kvalitet betonas, liksom att huvudmännens och rektorernas ansvar för att förbättra förutsättningarna för god kvalitet i undervisningen lyfts fram. Det finns samtidigt en risk att formuleringar av vissa arbetsprocesser i relation till framgångsfaktorerna bidrar till att trivialisera lärarrollen. Att arbeta med att vara en tydlig ledare för barns och elevers lärande, som pekas ut som en arbetsprocess i relation till framgångsfaktor 6, är till exempel grunden i lärar- och förskolläraryrkesprogrammet och frågan kan ställas varför det upprepas här.

SUHF:s arbetsgrupp för lärarutbildning
Kerstin Tham, ordförande